

Ubuntu

Gisteren, 26 december 2021, overleed bisschop Desmond Tutu, 'de oproerkraaier voor de vrede'. De VK kopte 'Een van de laatste giganten' is heengegaan.

Het moet een jaar of 20 geleden zijn, dat ik op uitnodiging van de organisatie 'International Campaign for Tibet' een bijeenkomst mocht meemaken, waarop zowel bisschop Tutu, als de Dalai Lama aanwezig waren. De Dalai Lama zou bij die gelegenheid een (symbolische) prijs ontvangen uit handen van zijn vriend en spirituele reisgenoot, bisschop Tutu. Die ontmoeting en de daarbij behorende ceremonie maakten destijds diepe indruk op mij. Maar wat me het meeste is bijgebleven was de handdruk, die de bisschop mij na afloop gunde, toen alles voorbij was en de beide mannen tussen de mensen door naar de uitgang werden geleid.

Hoewel de uitnodiging voor deze bijeenkomst door mijn betrokkenheid bij de activiteiten van ICT voornamelijk de komst van de Dalai Lama betrof, kon ik later niet aangeven wie van beide 'giganten' de meeste indruk op mij had gemaakt.

In de artikelen die na het overlijden van bisschop Tutu werden geschreven, kwam herhaalde malen het begrip 'ubuntu' voor, een begrip dat onlosmakelijk met hem verbonden was. Hij noemde het zelfs een van de hoogste onderscheidingen die je kunt krijgen.

Voor hemzelf betekende het: *'open staan en toegankelijk zijn voor anderen, je wijden aan anderen, je niet bedreigd voelen door het kunnen van anderen, omdat je genoeg zelfvertrouwen put uit de wetenschap, dat je onderdeel bent van een groter geheel en ineen krimpt wanneer anderen worden gemarteld of onderdrukt.'*

Kort en bondig samengevat betekent het *'Ik ben, omdat wij zijn.'* of *'Iemand is iemand door andere mensen.'*

Dat staat voor een geloof in een universeel gedeeld verbond, dat de hele mensheid verbindt. Het betreft het besef, dat geen mens zonder de ander kan bestaan en dat de mensheid zich dus tot elkaar verplicht weet.

Terugdenkend aan dat korte, maar magische moment, moet het dát geweest zijn, waardoor die handdruk me zo krachtig is bijgebleven. Even was ik in verbinding met iemand die zijn hele leven geleefd had vanuit deze diepe wijsheid, die we overigens ook vinden in de Vedānta. Wellicht voelde het daarom groots. Even viel het persoonlijke weg, even waren er geen hij en ik, bestond alleen maar 'wij'. In het voorwoord van zijn boek van zijn kleindochter schrijft de bisschop: *'Iemand met ubuntu beweegt zich voorzichtig door de wereld, omdat hij iemand is die de enorme waarde van iedereen met wie hij in contact komt erkent.'* Het was dát, wat ik tot op zielsniveau mocht ervaren.

Je kunt er eindeloos over schrijven. Als je het echter één keer meemaakt, kom je woorden tekort en klap je je laptop dicht. Zo ook nu.

Moge alles wat bisschop Tutu de mensheid heeft nagelaten een blijvende inspiratiebron zijn voor een ieder die bereid is zich te verdiepen in en zich op zijn levenswandel te laten leiden door 'ubuntu'.

